

Втім, поточний стан українсько-російських відносин вказує на доволі низьку вірогідність реалізації оптимістичного сценарію за відсутності зовнішніх стимулів, здатних змінити наявні тенденції. Ключовий вплив на відносини між Україною та Росією продовжують здійснювати глобальний чинник формування багатополлярної міжнародної системи із зростанням впливу регіональних центрів сили та регіональний чинник взаємодії між провідними гравцями у східноєвропейському регіоні (РФ, ЄС і США).

Список літератури: 1. Білик Ю. Д. Проблеми інтеграції економіки України у світове господарство. / Ю. Д. Білик – К.: Урожай, 2004. – 288 с. 2. Горбач Л. М. Міжнародні економічні відносини: підручник / Л. М. Горбач, О. В. Плотніков – К.: Кондор, 2005 – С. 55–62. 3. Новицький В. Є. Міжнародна економічна діяльність України: підручник. / В. Є. Новицький – К.: КНЕУ, 2003. – 948 с. 4. Пузанов І. І. Теоретичні моделі формування умов сучасної зовнішньої торгівлі / І. І. Пузанов // Актуальні проблеми міжнародних відносин: Збірник наукових праць. Вип. 55. Частина II. – К.: Київський національний університет ім. Т. Шевченка. Інститут міжнародних відносин, 2005. – 298 с. 5. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України [<http://www.rada.gov.ua>] 6. Офіційний веб-сайт Державного комітету статистики [www.ukrstat.gov.ua] 7. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України [http://www.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=45205312&cat_id=3211778]

*Климова Н. І., Шахова О. О.
м. Харків, Україна*

НЕОБХІДНІСТЬ ФОРМУВАННЯ НОВОГО МЕХАНІЗМУ ЗАЛУЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙ В ЕКОНОМІКУ УКРАЇНИ

Вступ. Відносини України з Росією є дуже важливими для стабільності інвестиційного клімату та макроекономічного середовища країни. Зокрема, Росія є основним торговим партнером України і постачає країні більшу частку природного газу, а також займає провідне місце серед інвесторів в банківську сферу. Тому, актуальним є питання залучення прямих іноземних інвестицій в Україну, які, перш за все, несуть з собою науково-технічний прогрес, додатковий капітал в країну та спрямовують до інтернаціонального простору. Все це стимулює Україну до досягнення інвестиційно-привабливого клімату в державі, але існує низка проблем, які заважають активно проводити залучення ПІІ в країну.

Характерною особливістю сучасного стану залучення прямих іноземних інвестицій є їх активне залучення. Починаючи з 2010 року, в Україні почали зростати ПІІ, все це пояснюється тим, що закінчилась криза, інвестори почали вкладати свої кошти у нові проекти, в свою чергу, в Україні прослідковується низка правових реформ, пов'язаних з залучення ПІІ.

Надзвичайно гостра актуальність обумовлює високий інтерес науковців до цієї проблеми. Дослідженням питань залучення прямих іноземних інвестицій та їх ролі в економіці займалось багато вчених і дослідників, як вітчизняних, так і зарубіжних. Серед вітчизняних вчених можна виділити таких науковців як Гаврилюк О. В., Любімов В. І., Харламова Г. О., Балацького Е., Павличенко Р., Грицаєнко І. А., чиї наукові здобутки мають значне наукове і практичне значення.

Мета статті. Мета даної статті є аналіз сучасного стану партнерських відносин України та Російської Федерації, щодо залучення прямих іноземних інвестицій; виявлення негативних факторів, що впливають на інвестиційний клімат України, а також

пошук напрямів щодо покращення зовнішньоекономічної діяльності України через залучення іноземного капіталу.

Результати дослідження. Однією з найболючіших проблем, перед необхідністю розв'язання якої стоїть сьогодні Україна, є проблема залучення коштів для її подальшого успішного розвитку. Значне скорочення обсягів виробництва, висока інфляція, низька якість продукції, безробіття – все це потребує значних грошових ресурсів.

Надходження капіталу з-за кордону може проходити у двох основних формах: у вигляді кредитів або у вигляді інвестицій у виробництво, його окремі галузі чи підприємства. Інвестиції є більш привабливою й ефективною формою залучення іноземного капіталу, оскільки дають можливість вирішувати стратегічні завдання економічного розвитку на основі запровадження досягнень науково-технічного прогресу та передового досвіду в управлінні. Світовий досвід показує, що залучення іноземного капіталу у вигляді прямих інвестицій має низку суттєвих переваг для країни, що приймає, порівняно з іншими формами економічного співробітництва [1, Ст. 58–60].

На наш погляд, на сучасному етапі розвитку української економіки доцільним є налагодження стосунків з країнами ЄС та постсоціалістичними країнами.

За останніми даними Державного комітету статистики України спостерігається реальний приріст прямих іноземних інвестицій в Україну. Серед лідерів-інвесторів такі країни як Кіпр, Російська Федерація, Нідерланди, Франція, Німеччина і Швеція.

Станом на 01 січня 2011 року ПІІ значно збільшились в порівнянні з 01 січня 2010 року, таким чином Росія посідає 4 місце серед країн-інвесторів.

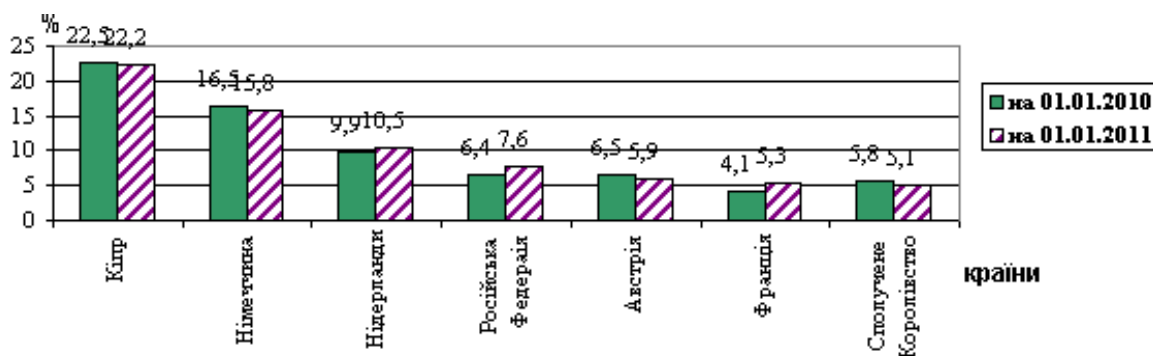

Рисунок 1 – Розподіл прямих інвестицій в Україну
за основними країнами-інвесторами

Крім того, в економіку України у 2010 р. іноземними інвесторами вкладено 5 млрд 986,0 млн дол. прямих інвестицій, що на 6,2% більше, ніж у 2009 р. – 5 млрд 634,6 млн дол.

Із країн ЄС надійшло 4 млрд 605,8 млн дол. (76,9% загального обсягу), із країн СНД – 849,2 млн дол. (14,2%), з інших країн світу – 531,0 млн дол. (8,9%). У той же час капітал нерезидентів зменшився на 809,7 млн. дол.

Приріст сукупного обсягу іноземного капіталу в економіці країни, з урахуванням його переоцінки, утрат, курсової різниці тощо, за 2010 р. становив 4 млрд 655,0 млн. дол.

У 2011 році зросли обсяги капіталу з Кіпру на 909,3 млн. дол., Російської Федерації – на 836,4 млн дол., Нідерландів – на 753,3 млн дол., Франції – на 736,3 млн дол., Німеччини – на 475,0 млн дол. і Швеції – на 454,1 млн дол. Зазначені країни забезпечили майже 90% приросту іноземного капіталу в Україні.

Лева частка прямих іноземних інвестицій надійшла до українських банків. Це великою мірою вимушені, антикризові інвестиції, пов'язані з потребами збільшення капіталу установ, які під час кризи стикнулися з проблемою великої кількості кредитів, а цієї проблеми не уникнув жоден український банк.

Таким чином, 2010 року головними інвесторами української економіки були ВТБ, «Сбербанк Росії» та Альфа-банк. Вони розгортають активні стратегії збільшення частки на ринку та потребують капіталу для нарощування кредитного портфеля.

Уже на початку 2011 року спостерігається помітна тенденція до збільшення капіталу іноземних банків:

- збільшення капіталу «ВТБ банку» на 2,5 мільярда гривень, «Сбербанку Росії» на 1,5 мільярда гривень, Альфа-банку – на 0,7 мільярда гривень, «БМ банку» – майже на 0,1 мільярда гривень, банку «Русский стандарт» – майже 0,1 мільярда гривень;

- збільшення капіталу Укрсиббанку на 2,2 мільярда гривень з викупом французьким акціонером частки українського акціонера, збільшення капіталу Індекс-банку на 0,5 мільярда гривень;

- збільшення капіталу Сведбанку на 3,3 мільярда гривень, «СЕБ банку» – на 0,3 мільярда гривень;

- збільшення капіталу банку «Форум» на 2,2 мільярда гривень із збільшенням частки німецького акціонера у капіталі банку;

- збільшення частки нідерландської TBIIF у «ВіЕйБі банку» до 71%, збільшення капіталу «Універсал банку» на 0,1 мільярда гривень [3].

Отже, можна констатувати, що ключовою тенденцією 2010 року було посилення ролі російського капіталу у банківській системі України. Під час кризи російські банки-гіганти отримували суттєві ресурси від уряду, що дало їм змогу прискорити міжнародну експансію, і українська банківська система не стала винятком.

На сьогодні, в Україні створюється правове поле для інвестування. Законодавство України передбачає визначені гарантії діяльності для інвесторів.

На території України до іноземних інвесторів застосовується національний режим інвестиційної діяльності, тобто надано рівні умови діяльності з вітчизняними інвесторами. Іноземні інвестиції в Україні не підлягають націоналізації.

У випадку припинення інвестиційної діяльності іноземному інвестору гарантується повернення його інвестиції в натуральній формі або у валюті інвестування без сплати мита, а також доходів від інвестицій у грошовій або товарній формі. Держава також гарантує безперешкодний і негайний переказ за кордон прибутків і інших коштів в іноземній валюті, одержаних на законних підставах унаслідок здійснення іноземних інвестицій.

Для сприяння іноземним інвесторам у питаннях взаємодії з органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування утворено Державне агентство з інвестицій та управління національними проектами України [2, Ст. 176–180].

Усунуто адміністративний бар'єр для входження іноземного капіталу в Україну щодо обов'язковості реєстрації іноземних інвестицій, який був запроваджений наприкінці 2009 року.

Вагомою подією для розвитку інвестування в Україні є прийняття Податкового кодексу, який став першим кодифікованим законодавчим актом, який направлений на комплексне регулювання питань, пов'язаних з оподаткуванням.

Основними новаціями Податкового кодексу, що стосуються інвестиційної діяльності, є наступні:

- строком на 10 років з 1 січня 2011 року звільняється від оподаткування прибуток, отриманий від надання готельних послуг у готелях категорій «п'ять зірок», «чотири зірки»

та «три зірки», у тому числі новозбудованих чи реконструйованих, або в яких проведено капітальний ремонт чи реставрація існуючих будівель і споруд, а також підприємств галузей легкої промисловості (крім підприємств, які виробляють продукцію на давальницькій сировині), прибуток від продажу електричної енергії, виробленої з відновлювальних джерел енергії, прибуток підприємств суднобудівної та літакобудівної промисловості;

- стимулювання переходу України на інноваційну модель розвитку, зокрема шляхом поетапного зниження ставки податку на прибуток з 25% до 16% (2011 р. – 23%, 2012 р. – 21%, 2013 р. – 19%, 2014 р. – 16%);

- тимчасове (до 1 січня 2020 року) звільнення від оподаткування прибутку виробників біопалива на виробництво електричної та теплової енергії, а також прибутку підприємств з видобування та використання газу (метану) вугільних родовищ;

- розширена класифікація основних засобів у податковому обліку, передбачено 16 груп основних фондів замість 4 груп у діючому законодавстві;

- врегульовано питання оподаткування операцій з фінансового лізингу, що дозволить надати нових стимулів цій формі інвестування;

- запроваджується оподаткування за ставкою 5% доходів на вклади (депозити), процентного або дисконтного доходу за іменним ощадним (депозитним) сертифікатом, процент на вклад (депозит) члена кредитної спілки у кредитній спілці, доходи у вигляді дивідендів та деякі інші доходи, пов'язані з інвестиційною діяльністю;

- створюються передумови інвестиційної привабливості країни шляхом зменшення ставки податку на додану вартість до 17%;

- запровадження «автоматичного» відшкодування податку на додану вартість сумлінним платникам податків та Єдиного реєстру податкових накладних та впровадження відповідальності держави за несвоєчасне відшкодування податку на додану вартість таким платникам [3].

Висновки: Таким чином, сучасна інвестиційна ситуація в країні доводить нам, що потрібно покращувати інвестиційну політику, адже Україна має значний потенціал для залучення нових коштів у різні галузі промисловості. Прямі іноземні інвестиції з Росії виступають індикатором відносин з Україною, тому потребують особливої уваги з боку політичних лідерів країни.

Список літератури: 1. Балацкий Е., Павличенко Р. Иностранные инвестиции и экономический рост: теория и практика исследования // Мировая экономика и международные отношения. – 2002. – № 1. – С. 52–64. 2. Харламова Г. О. Влияние прямых иностранных инвестиций на обеспечение развития национальной экономики Украины // Актуальные проблемы экономики. – 2007. – № 7. – С. 174–181. 3. Інвестиційний клімат України – [Електронний ресурс]: Режим доступу: <http://www.mfa.gov.ua/spain/ua/18401.htm>

*Лысенков А. В.
г. Иваново, Россия*

УКРАИНА И ПОСТСОВЕТСКОЕ ПРОСТРАНСТВО: ИТОГИ ОСНОВНЫХ НОВОВВЕДЕНИЙ (2005–2009)

В период 2005–2009 гг. высшее политическое руководство Украины во главе с В.Ющенко подвергло общее содержание внешней политики страны существенной корректировке в сторону устранения двусмысленности и непредсказуемости поведения